

TABLĂ ANALITICĂ DE MATERII

PROTECȚIA PĂCII PRIN DREPTUL INTERN _____ **5**

**ADAPTAREA CONSTITUȚIILOR ȘI LEGISLAȚIILOR PENALE
LA STADIUL ACTUAL DE DEZVOLTARE A VIEȚII
INTERNAȚIONALE** _____ **5**

INTRODUCERE _____ **5**

1. Armonizarea dreptului intern cu noul drept al păcii. 2. Propunerile diverselor delegații. 3. Caracterul prezentului Memorandum. 4. Considerații generale privind adaptarea legislațiilor la stadiul actual de dezvoltare a vieții internaționale. Scurtă expunere asupra raporturilor dintre dreptul intern și dreptul internațional.

PRIMA PARTE. ORGANIZAREA PĂCII ȘI CONSTITUȚIILE _____ **11**

5. Principiul unității dreptului public. 6. Recunoașterea constituțională a ansamblului regulilor dreptului internațional. Tratatul și dreptul intern. Constituțiile Austriei, Germaniei, Estoniei, Spaniei, Statelor Unite ale Americii, Argentinei și Haitiului. 7. Aplicații practice. 8. Concluziile trase din aceste aplicații. 9. Garanțiile constituționale ale păcii. Prioritatea mijloacelor pașnice pentru soluționarea diferendelor internaționale. Dispozițiile Constituțiilor Portugaliei, Uruguaiului, Țărilor de Jos, Republicii Dominicane și Braziliei. 10. Înscirarea în Constituții a principiului renunțării la război. Constituția Braziliei și renunțarea la războiul de cucerire. Originea articolului 88 al Constituției braziliene. Constituțiile franceze din 1791 și 1848. 11. Constituția Spaniei și renunțarea la război considerat ca instrument al politicii naționale. 12. Renunțarea constituțională la război și rezoluțiile adoptate de anumite instituții internaționale. Diverse alte propuneri. 13. Spiritul pacifist în educație. Dispozițiile Constituțiilor Germaniei și Spaniei. 14. Dreptul de a purta război și ranforsarea puterilor Parlamentului. 15. Consimțământul Parlamentului la declarația de război. Texte constituționale ale Franței, Argentinei, Cehoslovaciei, Poloniei, Iugoslaviei, Țărilor de Jos, Danemarcei, Finlandei, Lituaniei, Letoniei, Braziliei, Greciei, Estoniei, Ungariei, Portugaliei, ale statului Chile, ale Egiptului, Paraguaiului și Spaniei. 16. Dreptul Parlamentului de a declara război. Constituțiile Statelor Unite ale Americii, Germaniei, Turciei, Mexicului, Cubei, Elveției, Austriei, Boliviei, Ecuadorului, Guatemalei, Haitiului, Hondurasului, Nicaragului, Salvadorului, Uruguaiului și Venezuelei. 17. Constituțiile care menționează problema declarației de război. 18. Argumente în favoarea ranforsării puterilor Parlamentului. 19. Argumente contrare. Contestarea utilității practice a unei astfel de ranforsări. 20. Problema cea mai importantă nu este cea a competenței în materie de declarare a războiului, ci cea a renunțării constituționale la război în cazurile interzise de Pactul Societății Națiunilor și de Pactul de la Paris. 21. Armonizarea Constituțiilor cu prevederile Pactului Societății Națiunilor. Cele două sisteme propuse. Constituția spaniolă și dispozițiile art. 1, 12, 13, 15

și 18 ale Pactului Societății Națiunilor. **22.** Avantajele sistemului conversiunii în bloc a regulilor Pactului Societății Națiunilor într-un text unic de introdus în Constituții. **23.** Același sistem ar putea fi propus pentru prevederile Pactului de la Paris. **24.** Utilitatea unui text care să recunoască valoarea normelor constituționale pentru regulile stabilite de aceste două Pacte. Noii destinatari ai acestor reguli. Prevederile Pactului de la Paris și ale Pactului Societății Națiunilor s-ar adresa direct cetățenilor. **25.** Încălcarea acestor reglementări și responsabilitatea constituțională. **26.** Statul, prin propriile sale jurisdicții, este în măsură să se controleze și să evite anumite acte care ar putea face loc unor conflicte internaționale. **27.** Utilitatea armonizării Constituțiilor cu prevederile pactelor ce stau la baza organizării păcii a fost de asemenea afirmată de anumiți reprezentanți ai doctrinei dreptului internațional și ai dreptului constituțional. **28.** Formulele pe care Comitetul pentru Dezarmare Morală le-ar putea propune Conferinței în vederea unei astfel de armonizări: a) Concluzia unei convenții care consideră prevederile celor două pacte drept lege fundamentală a Statului. Un astfel de sistem a fost deja adoptat de tratatele de pace în alte domenii; b) Acord internațional care prevede obligația unei modificări a Constituțiilor. Dezavantajele acestei formule. c) O simplă recomandare care invită Statele să țină seamă de această problemă în momentul revizuirii Constituțiilor lor. De făcut distincție între: a) Statele membre ale Societății Națiunilor nelegate de Pactul de la Paris; b) Statele membre legate de acest Pact; c) Statele non-membre, dar legate de Pactul de la Paris. **29.** Rezumatul problemei.

PARTEA A DOUA. PROTEJAREA PĂCII ȘI DREPTUL PENAL _____ 41

CAPITOLUL ÎNȚĂI. CHESTIUNI PRELIMINARE _____ 41

30. Propunerile diverselor delegații tinzând să asigure protecția penală a păcii. **31.** Legislațiile penale actuale. Disproporția dintre dispozițiile care vizează protejarea pregătirii războiului și dispozițiile adoptate în vederea protejării păcii. **32.** Lărgirea cadrului protecției penale. **33.** Legislațiile penale se găsesc actualmente în perioada de tranziție între faza incriminărilor determinate exclusiv de motive de ordin național și faza incriminărilor determinate, de asemenea, de conștiința intereselor fundamentale ale comunității internaționale. **34.** Libertatea presei și incriminarea faptelor de natură a tulbura menținerea păcii și buna înțelegere dintre popoare. Necesitatea unei mari precizii în opera de incriminare a acestor fapte pentru a nu aduce atingere libertății presei. Excluderea măsurilor preventive.

CAPITOLUL II. CRIMELE ÎMPOTRIVA PERSONALITĂȚII STĂTELOR STRĂINE _____ 46

35. Crimele împotriva independenței și împotriva integrității teritoriale a unui Stat străin. Reprimarea acestor crime se impune ca o consecință a dispozițiilor art. 10 al Pactului Societății Națiunilor și a prevederilor Pactului de la Paris. **36.** Alte crime împotriva personalității Statelor străine. Reprimarea acestor crime este asigurată în anumite legislații. Dispozițiile codurilor penale ale Austriei, Germaniei, Iugoslaviei și Finlandei. Același principiu este consacrat în anumite proiecte de cod penal, în special cele din Elveția, Cehoslovacia, Grecia, Germania, Austria și România. Legea belgiană din 1858 și presiunea crimelor

împotriva securității interne a Statelor străine. Reprimarea crimelor împotriva securității interne a Statelor străine este asigurată într-o anumită măsură și de proiectul din 1932 pentru revizuirea Codului penal francez. **37.** Datoriile de solidaritate internațională și de reprimare a acestor crime.

CAPITOLUL III. PROPAGANDA DE RĂZBOI _____ 52

38. Originile propunerilor vizând incriminarea propagandei de război. Lucrările primei Conferințe pentru unificarea dreptului penal. **39.** Incriminarea propagandei de război și dispozițiile proiectelor Codului penal român din 1928 și 1933. Clauza de reciprocitate. **40.** Proiectul Codului penal brazilian. Incriminarea propagandei de război rezultă direct din art. 88 din Constituție. **41.** Codul Penal Polonez din 1932. Diferitele faze ale incriminării propagandei de război în proiectele de Cod Penal polonez din 1929 și 1931. Propaganda de război, delict împotriva dreptului popoarelor. **42.** Lucrările celei de-a 3-a și de-a 4-a Conferințe Internaționale pentru unificarea dreptului penal. **43.** Lucrările unor instituții internaționale și rezoluțiile lor pentru reprimarea incitării la război. **44.** Rezoluția din mai 1931 a Comitetului Societății Națiunilor pentru elaborarea unei convenții vizând dezvoltarea mijloacelor de prevenire a războiului. Proiectul de convenție din martie 1932 al delegației poloneze pentru reprimarea incitării la război. **45.** Fundamentul incriminării propagandei de război. Consecințele Pactului de la Paris pentru dreptul penal. Art. 11 al Pactului Societății Națiunilor. **46.** Rezoluțiile Adunării Societății Națiunilor asupra caracterului penal al războiului de agresiune. Reprimarea prin codurile existente a incitării la crimă. **47.** Prevederile Pactului de la Paris vizând renunțarea la război ca instrument de politică națională se adresează nu doar Statelor, ci și cetățenilor. Sancțiuni în cazul propagandei vizând nerespectarea acestor prevederi. **48.** Analiza unor legislații cu privire la incriminările existente care se aseamănă mai mult sau mai puțin cu propaganda de război. Posibilitățile extinderii domeniului de aplicare a textelor actuale. Incitarea la nerespectarea legilor interne. **49.** Actele ostile împotriva unei puteri străine care expun Statul la un pericol de război. Alte fapte. **50.** Semnele de complicitate cu străinătatea pentru a angaja Statul să declare război. **51.** Caracterul incriminărilor propuse. Pericolul și imoralitatea războiului.

CAPITOLUL IV. ALTE FAPTE CARE DĂUNEAZĂ INTERESELEOR COMUNITĂȚII INTERNAȚIONALE _____ 71

52. Diferitele chestiuni pe care trebuie să le avem în vedere pentru determinarea acestor fapte. **53.** Presiunea în favoarea războiului. Proiectul de Cod penal brazilian și român. Propunerile Guvernului suedez. **54.** Știrile false și documentele false. Propunerile guvernelor suedez și polonez. Alte propuneri. Rezoluția din 1931 a Adunării Societății Națiunilor. **55.** Dispozițiile proiectelor de Cod penal cehoslovac, brazilian și român în privința reprimării știrilor false care tulbură relațiile internaționale. **56.** Rezoluțiile diverselor instituții. **57.** Difuzarea de știri false și de documente false este foarte sever reprimată în timpul războiului. Știrile false care tulbură pacea publică. Dispozițiile legii franceze din iulie 1881. Necesitatea de a incrimina astfel de fapte când acestea au tulburat relațiile internaționale sau au făcut să crească tensiunea între anumite țări. **58.** Propaganda care tinde să suscite ura, disprețul și neîncrederea față

de națiuni străine. Legislațiile care reprimă ultragiunile împotriva națiunii oferă posibilitatea unei extinderi a dispozițiilor penale existente în vederea reprimării aceluiași fapte când sunt îndreptate împotriva națiilor străine. **59.** Reprimarea unor asemenea fapte ar putea fi asigurată și prin extinderea dispozițiilor care există în toate legislațiile și care au, în momentul de față, drept scop reprimarea ofenselor împotriva șefilor Statelor străine. Proiectul de Cod penal român.

60. Organizațiile care desfășoară o activitate care reprezintă un pericol pentru menținerea păcii și a bunei înțelegeri între popoare. Faptul de a crea, de a participa și de a adera la asemenea organizații. În toate legislațiile se pot găsi texte a căror acțiune este susceptibilă de a fi lărgită în așa fel încât și asemenea fapte să intre sub incidența legii penale. Alte dispoziții de introdus în legislațiile naționale. **61.** Dispozițiile existențe în diverse legislații pentru reprimarea faptelor care provoacă tulburări în relațiile internaționale. Codul penal italian și proiectul de cod penal francez. Formule generale. **62.** Dispoziții speciale. **63.** Repercusiuni asupra dreptului penal ale prevederilor unei Convenții generale pentru reducerea și limitarea armamentelor. Anticipări interesante ale anumitor legislații în domenii conexe. **64.** Ranforsarea prin sancțiuni penale a prevederilor Convenției ce urmează a fi încheiată în ceea ce privește mai ales interzicerea aplicării și folosirii armelor chimice și bacteriologice. Protecția populației civile. Anumite precedente ale tratatului de la Washington din 6 februarie 1922. **65.** Adaptarea legislațiilor penale pentru a asigura imunitatea persoanelor care au dezlăuit încălcări ale Convenției pentru dezarmare.

CAPITOLUL V. NECESITATEA UNUI ACORD INTERNAȚIONAL PENTRU REPRIMAREA ACTELOR ÎNDREPTATE ÎMPOTRIVA ORGANIZĂRII PĂCII _____ 91

66. Propuneri în vederea încheierii unui acord internațional. **67.** Problema specială a reprimării propagandei de război. Fără un acord internațional, nu poate fi reprimată propaganda de război ca delict al dreptului popoarelor. Diferența dintre proiectele de Cod penal român și brazilian, pe de o parte, și Codul penal polonez, pe de altă parte. **68.** Necesitatea unui acord internațional chiar și în cazul în care nu s-ar admite conceptul de propagandă de război – delict al dreptului popoarelor. Acest concept ar trebui, totuși, să fie acceptat. **69.** Rezoluțiile diverselor instituții în favoarea încheierii unei Convenții internaționale pentru reprimarea propagandei de război. Rezoluția din iunie 1933 a Comitetului pentru dezarmare morală. **70.** Rezumatul problemei. **71.** Necesitatea unui acord internațional pentru reprimarea celorlalte fapte îndreptate împotriva organizării păcii sau care pun în pericol relațiile internaționale. Formule clare și precise pentru determinarea acestor fapte. **72.** Caracterul juridic al acordului. Necesitatea unui sistem flexibil. Elaborarea unui Protocol facultativ și a unui Act special. **73.** Concluzii.

ANEXA I. ANTE-PROIECT ELABORAT DE DOMNUL PELLA PE BAZA MEMORANDUMULUI SĂU _____ 101

ANEXA II. TEXTE PROPUSE DE CĂTRE COMITETUL JURIDIC _____ 103

TABLE ANALYTIQUE DES MATIÈRES

INTRODUCTION

1. La mise en harmonie du droit interne avec le nouveau droit de la paix.
2. Les propositions des diverses délégations.
3. Le caractère du présent memorandum.
4. Considérations générales sur l'adaptation des législations au stade actuel du développement de la vie internationale. Bref aperçu sur les relations entre le droit interne et le droit international. p... 9

PREMIÈRE PARTIE

L'ORGANISATION DE LA PAIX ET LES CONSTITUTIONS

5. Le principe de l'unité du droit public.
6. *La reconnaissance constitutionnelle de l'ensemble des règles du droit international.* Les traités et le droit interne. Les Constitutions de l'Autriche, de l'Allemagne, de l'Estonie, de l'Espagne, des Etats-Unis d'Amérique, de l'Argentine et de Haïti.
7. Les applications pratiques.
8. Les conclusions à tirer de ces applications.
9. *Les garanties constitutionnelles de la paix.* La priorité des moyens pacifiques pour la solution des différends internationaux. Les dispositions des Constitutions du Portugal, de l'Uruguay, des Pays-Bas, de la République Dominicaine et du Brésil.
10. *L'inscription dans les Constitutions du principe de la renonciation à la guerre.* La constitution du Brésil et la renonciation à la guerre de conquête. Origine de l'art. 88 de la Constitution brésilienne. Les Constitutions françaises de 1791 et 1848.
11. La Constitution de l'Espagne et la renonciation à la guerre comme instrument de politique nationale.
12. La renonciation constitutionnelle à la guerre et les résolutions adoptées par certaines institutions internationales. Diverses autres propositions.
13. *L'esprit pacifiste dans l'enseignement.* Les dispositions des Constitutions de l'Allemagne et de l'Espagne.
14. *Le droit de faire la guerre et le renforcement des pouvoirs du Parlement.*
15. Consentement du Parlement pour la déclaration de la guerre. Textes constitutionnels de la France, de l'Argentine, de la Tchécoslovaquie, de la Pologne, de la Yougoslavie, des Pays-Bas, du Danemark, de la Finlande, de la Lituanie, de la Lettonie, du Brésil, de la Grèce, de l'Estonie, de la Hongrie, du Portugal, du Chili, de l'Egypte, du Paraguay et de l'Espagne.
16. Attribution au Parlement du droit de déclarer la guerre. Les Constitutions des Etats-Unis d'Amérique, de l'Allemagne, de la Turquie, du Mexique, de Cuba de la Suisse, de l'Autriche, de la Bolivie, de l'Equateur, du Guatemala, de Haïti du Honduras, du Nicaragua, du Salvador, de l'Uruguay et du Vénézuéla.

— 124 —

17. Les Constitutions qui ne font aucune mention au sujet de la déclaration de la guerre.
18. Argumentation en faveur du renforcement des pouvoirs du Parlement.
19. Arguments contraires. Contestation de l'utilité pratique d'un tel renforcement.
20. Le problème le plus important n'est pas celui de la compétence en matière de déclaration de guerre, mais celui de la renonciation constitutionnelle à la guerre dans les cas interdits par le Pacte de la Société des Nations et par le Pacte de Paris.
21. *La mise en harmonie des Constitutions avec les stipulations du Pacte de la Société des Nations.* Les deux systèmes proposés. La Constitution espagnole et les dispositions des art. 1, 12, 13, 15 et 18 du Pacte de la Société des Nations.
22. Avantages du système de la conversion en bloc des règles du Pacte de la Société des Nations par un texte unique à introduire dans les Constitutions.
23. *Le même système pourra être proposé pour les stipulations du Pacte de Paris.*
24. *Utilité d'un texte reconnaissant la valeur des normes constitutionnelles aux règles de ces deux pactes.* Les destinataires nouveaux de ces règles. Les stipulations du Pacte de Paris et du Pacte de la Société des Nations s'adresseraient directement aux citoyens.
25. La violation de ces stipulations et la responsabilité constitutionnelle.
26. L'Etat, par ses propres juridictions, est en mesure de se contrôler lui-même et d'éviter certaines actions qui pourraient donner lieu à des différends internationaux.
27. L'utilité de la mise en harmonie des Constitutions avec les stipulations des pactes qui sont à la base de l'organisation de la paix a été également affirmée par certains représentants de la doctrine du droit international et du droit constitutionnel.
28. Les formules que le Comité pour le désarmement moral pourrait proposer à la Conférence en vue d'une telle harmonisation : a) *Conclusion d'une convention considérant les stipulations de ces deux pactes comme loi fondamentale de l'Etat. Un tel système a déjà été adopté par les traités de paix dans d'autres domaines* ; b) *Accord international prévoyant l'obligation d'une modification des Constitutions.* Désavantages de cette formule ; c) *Une simple recommandation invitant les Etats à prendre en considération ce problème lors de la révision de leurs Constitutions.* Distinction à établir : a) les Etats membres de la Société des Nations non liés par le Pacte de Paris ; b) les Etats membres liés par ce Pacte ; c) les Etats non membres mais liés par le Pacte de Paris. p... 15
29. Résumé de la question.

DEUXIÈME PARTIE

LA PROTECTION DE LA PAIX ET LE DROIT PÉNAL

CHAPITRE PREMIER

Questions préliminaires

30. Les propositions des diverses délégations en vue d'assurer une protection pénale à la paix.
31. Les législations pénales actuelles. Disproportion entre les dispositions pour la protection de la préparation de la guerre et les dispositions pour la protection de la paix.
32. L'élargissement du cadre de la protection pénale.
33. Les législations pénales se trouvent actuellement dans une époque de transition entre la phase des incriminations déterminées exclusivement par des motifs d'ordre national et la phase des incriminations déterminées aussi par la conscience des intérêts fondamentaux de la communauté internationale.

— 125 —

34. *La liberté de la presse et l'incrimination des faits de nature à troubler le maintien de la paix et la bonne entente entre les peuples. Nécessité d'une grande précision dans l'œuvre d'incrimination de ces faits pour ne pas porter atteinte à la liberté de la presse. Exclusion des mesures préventives.* p... 49

CHAPITRE II

Les crimes contre la personnalité des Etats étrangers

35. *Les crimes contre l'indépendance et contre l'intégrité territoriale d'un Etat étranger.* La répression de ces crimes s'impose comme une conséquence des dispositions de l'art. 10 du Pacte de la Société des Nations et des stipulations du Pacte de Paris.
36. *Les autres crimes contre la personnalité des Etats étrangers.* La répression de ces crimes est assurée dans certaines législations. Dispositions des codes pénaux de l'Autriche, de l'Allemagne, de la Yougoslavie et de la Finlande. Le même principe est consacré dans certains projets de code pénal, notamment ceux de la Suisse, de la Tchécoslovaquie, de la Grèce, de l'Allemagne, de l'Autriche et de la Roumanie. La loi belge de 1858 et la répression des crimes contre la sûreté intérieure des Etats étrangers. La répression des crimes contre la sûreté des Etats étrangers est assurée dans une certaine mesure aussi par le projet de 1932 pour la révision du Code pénal français.
37. Les devoirs de la solidarité internationale et la répression de ces crimes. p... 55

CHAPITRE III

La propagande de guerre

38. Les origines des propositions en vue de l'incrimination de la propagande de guerre. Les travaux de la première Conférence pour l'unification du droit pénal.
39. L'incrimination de la propagande de guerre et les dispositions des *projets de Code pénal roumain de 1928 et 1933*. La clause de la réciprocité.
40. *Le projet de Code pénal brésilien*. L'incrimination de la propagande de guerre découle directement de l'art. 88 de la Constitution.
41. *Le Code pénal polonais de 1932*. Les différentes phases de l'incrimination de la propagande de guerre dans les projets polonais de 1929 et 1931. La propagande de la guerre — délit du droit des gens.
42. Les travaux des troisième et quatrième Conférences internationales pour l'unification du droit pénal.
43. Les travaux de certaines institutions internationales et leurs résolutions pour la répression de l'incitation à la guerre.
44. La résolution de mai 1931 du Comité de la Société des Nations pour l'élaboration d'une convention en vue de développer les moyens de prévenir la guerre. Le projet de convention de mars 1932 de la délégation polonaise, pour la répression de l'incitation à la guerre.
45. Fondement de l'incrimination de la propagande de guerre. Conséquences du Pacte de Paris sur le droit pénal. L'art. 11 du Pacte de la Société des Nations.
46. Les résolutions de l'Assemblée de la Société des Nations sur le caractère criminel de la guerre d'agression. La répression par les codes existants de l'incitation au crime.
47. Les stipulations du Pacte de Paris pour la renonciation à la guerre comme instrument de politique nationale s'adressent non seulement aux Etats, mais aussi aux citoyens. Sanctions en cas de propagande pour la violation de ces stipulations.
48. Analyse de quelques législations par rapport aux incriminations existantes qui s'apparentent plus ou moins à la propagande de guerre. Possibilités d'un élargissement de la portée des textes actuels. L'incitation à désobéir aux lois internes.

— 126 —

49. Les actes hostiles envers une puissance étrangère qui exposent l'Etat à un danger de guerre. Autres faits.
50. Les intelligences avec l'étranger pour engager l'Etat à déclarer la guerre.
51. Caractère des incriminations proposées. Le danger et l'immoralité de la guerre. p... 63

CHAPITRE IV

**Autres faits qui portent atteinte aux intérêts
de la communauté internationale**

52. Les différentes questions qu'on doit avoir en vue pour la détermination de ces faits.
53. *La pression en faveur de la guerre.* Les projets de code pénal brésilien et roumain. Les propositions du Gouvernement Suédois.
54. *Les fausses nouvelles et les faux documents.* Proposition des Gouvernements suédois et polonais. Autres propositions. Résolution de 1931 de l'Assemblée de la Société des Nations.
55. Les dispositions des projets de code pénal tchécoslovaque, brésilien et roumain au sujet de la répression des fausses nouvelles qui troublent les relations internationales.
56. Résolutions de diverses institutions.
57. La diffusion des fausses nouvelles et des faux documents est très sévèrement réprimée pendant la guerre. Les fausses nouvelles qui troublent la paix publique. Dispositions de la loi française de juillet 1881. Nécessité d'incriminer de tels faits quand ils ont troublé les relations internationales ou augmenté la tension entre certains pays.
58. La propagande tendant à susciter la haine, le mépris et la méfiance envers les nations étrangères. Les législations qui répriment les outrages contre la Nation offrent la possibilité d'un élargissement des incriminations existantes en vue de réprimer les mêmes faits quand ils sont dirigés contre les nations étrangères.
59. La répression de tels faits pourrait être également assurée en élargissant les incriminations qui existent dans toutes les législations et qui ont actuellement pour but de réprimer les offenses contre les chefs des Etats étrangers. Le projet de code pénal roumain.
60. *Les organisations qui déploient une activité dangereuse pour le maintien de la paix et de la bonne entente entre les peuples.* Le fait de créer, de participer ou de s'affilier à de telles organisations. Dans toutes les législations, on peut trouver des textes susceptibles d'être élargis pour faire tomber aussi de pareils faits sous le coup de la loi pénale. Autres dispositions à introduire dans les législations nationales.
61. Les dispositions existantes des diverses législations pour la répression des faits qui jettent le trouble dans les relations internationales. Le code pénal italien et le projet de code pénal français. *Formules générales.*
62. *Dispositions spéciales.*
63. Conséquences sur le droit pénal des stipulations d'une Convention générale pour la réduction et la limitation des armements. Anticipation intéressante de certaines législations dans des domaines apparentés.
64. Le renforcement par des sanctions pénales des stipulations de la Convention à conclure en ce qui concerne notamment l'interdiction de la fabrication et de l'emploi des armes chimiques et bactériologiques. La protection de la population civile. Certains précédents du Traité de Washington du 6 février 1922
65. Adaptation des législations pénales pour assurer l'immunité des personnes ayant révélé les violations de la Convention du désarmement. p... 83

— 127 —

CHAPITRE V

**La nécessité d'un accord international pour la répression
des actes dirigés contre l'organisation de la paix**

66. Propositions en vue de la conclusion d'un accord international.
67. *La question spéciale de la répression de la propagande de guerre.* Sans un accord international, on ne peut pas réprimer la propagande de guerre comme un délit du droit des gens. Différence entre les projets de code pénal roumain et brésilien, d'une part, et le code pénal polonais, d'autre part.
68. Nécessité d'un accord international même dans le cas où l'on n'admettrait pas la conception de la propagande de guerre — délit du droit des gens. Cette conception devrait cependant être acceptée.
69. Les résolutions des diverses institutions en faveur de la conclusion d'une Convention internationale pour la répression de la propagande de guerre. Résolution de juin 1933 du Comité pour le désarmement moral.
70. Résumé de la question.
71. *Nécessité d'un accord international pour la répression des autres faits dirigés contre l'organisation de la paix ou qui mettent en danger les relations internationales.* Formule claire et précise pour la détermination de ces faits.
72. Caractère juridique de l'accord. Nécessité d'un système très souple. Elaboration d'un Protocole Facultatif et d'un Acte spécial.
73. *Conclusions.* p... 105

ANNEXES

- I. Avant-projet élaboré par M. Pella sur la base de son mémorandum. p... 119
- II. Textes proposés par le comité juridique. p... 121